

taleser. Der kan være en stor Fristelse for den enkelte Mand til at sige: Jeg kan ikke erkjende, at der er nogen Urret paa vor Side, jeg kan derfor ikke finde det rimeligt, at vi skulle vige tilbage, at vi skulle gjøre Indrømmelser; det er uretfærdigt, aldrig gaar jeg med til Sigt; før maa saa det Hele styrte sammen. Jeg paastaar, at vi, der sidde her som de, der have Mandat fra Folket om at varetage dets Interesse og værne om dets Ret, værne om dets Stilling i Nutid og Fremtid, vi have andre Betragtninger at gjøre gjældende, vi have ikke Lov til saaledes kun at spørge eller fortrinsvis at spørge om, hvad vi føle os drevne til i Diebliffet at udtale; vi skulle gjøre Rede for vore Gjæringer og stille det Spørgsmaal til os selv: Hvad fører det til? Hvad er Meningen med den Tale, som det ærede Medlem holdt? Er det Meningen, han vil opfordre til fremdeles at føre — for at bruge et Udtryk, han selv betjente sig af — Krig paa Kniven? Og jeg opfordrer Alle til at besvare det Spørgsmaal, om man vil være med til at opfordre til en saadan Krig, eller om man ikke maatte anse det for at være rigtigt nu i alt Fald at gjøre, hvad man kan, for at undgaa denne Krig paa Kniven, om det ikke skulde være rigtigt at gjøre, hvad man kan, for at komme ud af det Uføre, hvori vi befinde os. Men i hvert Tilfælde, dersom man vil have denne Krig paa Kniven, saa forekommer det mig, at det fremdeles er Enhvers Pligt, som har Ansvar for denne Krigs Førelse, ligeledes at spørge sig selv og om muligt gjøre sig det klart: Hvilke Midler staa til vor Raadighed i denne Kamp? Efter min Mening er det ikke forstandigt at engagere sig i en Krig under saadanne Forhold, hvor der er al mulig Udfigt til Nederlag. Man har ogsaa her at fremhæve Forskjellen mellem Enkeltmands Stilling og den Mandts eller de Mænds Stilling, som staa som Mandanter for et Folk. Saa siger jeg: Enkeltmand kan have Ret til at opstille det Løsen: Alt eller Intet; jeg falder hellere, end jeg giver efter mod Urret; min Vre kræver, at jeg indlader mig i en Kamp, som jeg anser mig paatvungen, selv om jeg ikke har nogen Udfigt til et godt Resultat. Men det forekommer mig, at naar Talen er om et Lands, om en Nations, om et Folks Skjæbne, har man ikke Lov til at tale saaledes; saa tror jeg, at man skal veie alvorligt, hvad det er, det gjælder for det Land, det Folk, denne Nation. — Jeg tillod mig, da jeg indbragte mit Forslag, at dvæle lidt ved det Spørgsmaal, hvorledes Stillingen egentlig er, naar man spørger om de Midler, der staa til Raadighed. Jeg gav Svaret ganske kort derhen, at

det forekom mig, at i Virkeligheden var Folkethinget magtesløst til at drive Regjeringen væk, saa længe som Regjeringen anser det for sin Pligt at blive, saa længe Regjeringen støttedes ikke blot af den, der har kaldet Regjeringens Medlemmer til sine Raadgivere, men ogsaa af det andet Thing, og saa længe fremdeles Regjeringen finder, kan jeg sige til en Støtte i alt Fald i en stor Del af den offentlige Mening. Jeg veed ikke, hvad det er for Midler, der skulle staa til Folkethingets Raadighed, saaledes som jeg udtalte den Gang, naar og saa længe man ikke kan eller vil søge en Afgjørelse paa Striden. Jeg har ikke set mine Betragtninger modsagte fra nogen Side, ja det forekommer mig meget mere, at Rigtigheden deraf er bleven anerkjendt navnlig af et andet æret Medlem, som havde Ordet i Gaar, nemlig det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen). Han udtalte nemlig her: Kampen kan vare 10, 20, ja maasse 30 Aar, men en Gang vil der nok komme Fred; Retten skal seire, Friheden skal ikke ligge under; det var ikke hans Ord, men det var omtrent hans Tanke. Nu vel, jeg vil ikke modsigge det. Jeg vil paa ingen Maade modsigge dette Haab, at om 10, 20 eller 30 Aar vil Retten seire, og vi saa ville faae Fred osv. Det vilde i alt Fald være i højeste Grad fortvivlende, dersom vi ikke skulde naae til No i 10, 20 eller 30 Aar. Men jeg vil spørge: Have vi Raad til at vente 10, 20 eller 30 Aar for at faae denne Fred, for at faae denne Seir for hvad der er Ret og Sandhed? Have vi Raad til endnu i 10, 20 eller 30 Aar fremdeles at føre det Liv, som vi føre, det Liv i politisk Henseende, det Liv i social, økonomisk og moralsk Henseende, som det politiske Liv, vi føre nu? Jeg kan ogsaa her henholde mig til det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds, han sagde, der lurar et Had rundt omkring hos Mange af Befolkningen. Nu vel, jeg tror, at han har Ret; han sagde: vi se jo dagligdags disse Forsølgelser. Jøvel, det er ogsaa sandt; for mig er det overordenlig sorgeligt næsten hver Dag at skulle læse nye Beretninger om, at den og den Borger her i Landet, som hidtil var anset for en hæderlig Mand, bliver tiltalt og forfulgt og straffet for det eller det. Hvad enten man nu vil tro, at Forsølgelsen her gaar ud over de retmæssige Grændser, eller man vil tro, at Forsølgelsen kun skrider ind, hvor det er aldeles nødvendigt, og der altsaa er en Udseelse til Stede paa saa mange Punkter og i saa mange Forhold, hvor der ikke før har været det, saa forekommer det mig, at Billedet maa blive lige sorgeligt. Det kan ikke være andet end, at naar den politiske Ridenstabe-